Regionalne Centrum Animacji Kultury

Ja i ¿moja? przestrzeń

PORADNIK

Kultura Tędy

Redakcja:
Emilia Adamiszyn, Agnieszka Baszczak, Agnieszka Opalińska

Redaktor prowadzący:
Agnieszka Baszczak

Projekt graficzny i skład:
Teresa Grzesiak

Wydawca:
Regionalne Centrum Animacji Kultury
ul. H. Sienkiewicza 11, 65-431 Zielona Góra
www.rcak.pl
www.lubuskiekultura.pl

Regionalne Centrum
Animacji Kultury

Zielona Góra 2017

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Bardzo Młoda Kultura

NARODOWE CENTRUM KULTURY
BARDZO MŁODA KULTURA

Utwór na licencji Creative Commons:
Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych 4.0 Polska

Ja i ¿moja? przestrzeń

Edukacja kulturowa w praktyce

PORADNIK

Słowo wstępne / 5

I Ja to inny Ty / 6

Jak wspierać dzieci i młodzież w budowaniu relacji? / 7

- EduArte Book / 13
- Ja to inny Ty / 17
- "Kujon! Mak! Nerd! Żart czy hejt?" / 19
- eMOCje! / 21
- Ocalić wspomnienia / 23
- Warsztaty sztuki perkusyjnej / 25

II Moja? Przestrzeń / 28

Wplatanie społeczności lokalnych w tworzenie przestrzeni publicznej / 29

- Ślady w procesie / 33
- Zakartkowani w historii / 35
- ObraZyce / 38
- Laboratorium audiowizualne „Kultura w mieście – miasto w kulturze" / 40
- Chill out zone / 43
- Get i 3 słonie / 45

słowo wstępne

Staraliśmy się, aby wydawnictwo, które właśnie otwieracie, było nie tylko formą podsumowania dwóch lat działania programu edukacji kulturowej Kultura Tędy, realizowanego przez Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze. Dlatego nie jest to ani szczegółowy raport, ani określona forma ewaluacji działań projektowych. Zależało nam na tym, aby każdy, kto zajrzy do tej publikacji, mógł ją praktycznie wykorzystać w swoich działaniach związanych z edukacją kulturową, bez względu na to, czy będzie to nauczyciel, pracownik domu kultury, niezależny animator, lokalny działacz czy pracownik biblioteki albo muzeum. Może to być również kreatywny rodzic lub pracownik świetlicy czy fundacji.

Skąd takie szerokie spektrum? Ponieważ tak szerokie kręgi zatoczył projekt Kultura Tędy. To właśnie ludzie realizujący zwycięskie projekty udowodnili, jak bardzo szeroko można rozumieć zagadnienie edukacji kulturowej. My natomiast chcemy pokazać ich metody pracy, odbiorców, cele jakie sobie zakładali i jak je wdrażali w działaniach. Możecie się nimi inspirować, modyfikować i twórczo przekształcać, tak, aby Kultura Tędy była programem żywym, nie zaś kończyła się wraz ze zrealizowaniem poszczególnych projektów. Dlatego ośmieliliśmy się nazwać nasz podsumowanie poradnikiem.

Zależało nam także na tym, by nadać zrealizowanym projektom szersze ramy odniesienia i pokazać, jak wiele, mimo różnorodności je łączy. W zrealizowanych działaniach dostrzegliśmy dwie główne idee: RELACJA i PRZESTRZEŃ. Dlatego właśnie nasz Poradnik podzieliliśmy na dwie części. Pierwszą z nich otwiera tekst (autorstwa Emilii Adamiszyn Ja to inny TY. Jak wspierać dzieci i młodzież w budowaniu relacji?, zaś drugą (napisany przez Agnieszkę Opalińską) Moja? Przestrzeń. Wplatanie społeczności lokalnych w tworzenie przestrzeni publicznej. Obie autorki są mocno związane z Kulturą Tędy – Agnieszka Opalińska już od pierwszej edycji prowadzi warsztaty, a Emilia Adamiszyn zrealizowała jeden ze zwycięskich projektów w roku ubiegłym.

Przyglądając się realizowanym projektom, zauważyliśmy pewne powtarzające się schematy. Część z nich wyraźnie akcentowała działania grupowe, team building, tworzenie relacji pomiędzy uczestnikami projektu. Bez względu na wiek czy liczbę uczestników, najważniejsze były procesy zachodzące pomiędzy osobami tworzącymi dane działanie. To samo w sobie stawało się kluczowym efektem projektu. Zaś druga grupa projektów wyraźnie kładła nacisk na szeroko rozumiane określanie, opisywanie przestrzeni, i to zarówno w wymiarze czasowym, jak i geograficznym. Wnikała w specyfikę lokalnej społeczności, aby podkreślić w niej to, co cenne i ważne kulturowo. Wszystkie projekty natomiast łączyło to, że stały się początkiem jakiegoś procesu i szeroko rozumianej zmiany.

Tędy zmierzały poprzednie edycje edukacji kulturowej. Chcecie je poznać w szczegółach, otwierajcie śmiało Poradnik i bierzcie z niego to, co Was zaciekawi i zainspiruje do Waszych działań! A potem dajcie Innym...

I

Ja to **inny** Ty

Jak wspierać dzieci i młodzież w budowaniu relacji?

Każde prawdziwe życie jest spotkaniem

Filozof Martin Buber, autor jednej z ważniejszych rozpraw nurtu filozofii dialogu, podjął próbę wyodrębnienia podstawowych słów. Zauważył, że nie są one pojedyncze, lecz są parami. W takim sensie jednym podstawowym słowem jest para słów Ja-Ty. „Podstawowe słowo Ja-Ty ustanawia świat relacji" - pisał. Stąd już tylko krok do konkluzji: „Staję się Ja w zetknięciu z Ty. Stając się Ja, mówię Ty. Każde prawdziwe życie jest spotkaniem". Podobna myśl o szczególnej roli tworzenia relacji w życiu człowieka i potrzebie nawiązywania dialogu przyświecała autorkom projektów realizowanych w ramach programu Kultura Tędy. Celem wszystkich zrealizowanych działań było wspieranie uczestników projektu w tworzeniu relacji z grupami z bliskiego im otoczenia albo zaproszenie ich do udziału w nowych spotkaniach. Nierzadko relacje te były tematyzowane w ramach działań i tym samym stawały się przedmiotem refleksji dzieci i młodzieży.

Nawiązywanie relacji

Z perspektywy uczestników projektu nawiązanie relacji na ogół nie bywa proste. Często „Ty" to ktoś odmienny, nieznany, nowy, budzący niepokój lub sprawiający wrażenie mało interesującego. W takiej sytuacji pojawia się wiele wątpliwości. W jaki sposób nawiązać kontakt? Czy istnieje płaszczyzna porozumienia? Czy w ogóle warto? Pytaniom tym nierzadko towarzyszy lęk. Autorki projektów podjęły się zadania wspierania odbiorców swoich działań w tworzeniu nowych relacji społecznych. Zrealizowane projekty są przykładem tego jak świadomie inicjować spotkania oraz stwarzać sytuację dialogu. Jakie rodzaje więzi istniejących w środowisku odbiorców projektu wydały się autorkom na tyle ważne, by podjąć działania je wzmacniające? Z jakimi powiązały je tematami?

Dla Katarzyny Chorążyczewskiej z Filharmonii Gorzowskiej ważne było wspieranie bezpośrednich relacji rówieśniczych jako alternatywy dla uczestnictwa w świecie wirtualnym – ekologia i muzyka stały się tematem łączącym dzieci w wieku szkoły podstawowej we wspólnym działaniu. Agnieszka Machej zaprosiła dzieci niepełnosprawne i pełnosprawne

do cyklu warsztatów w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żarach, gdzie wspólnej refleksji poddały one m.in. zagadnienie przyjaźni. Zaproponowany temat zadawał pytanie o rolę przyjaźni w życiu i możliwość jej zaistnienia między pozornie różnymi osobami. Celem działań Marzeny Jurec ze Szkoły Podstawowej nr 17 w Zielonej Górze stało się włączenie młodzieży z zespołu klasowego w obręb społeczności szkolnej. Diagnoza, którą prowadziła przez lata z perspektywy wychowawcy klasy pokazywała, że młodzież utrzymuje ograniczone kontakty z rówieśnikami z innych klas, nie jest inicjatywna, zamyka się we własnym kręgu. Jednocześnie zauważyła, że niemożliwe jest budowanie relacji z drugim człowiekiem bez znajomości samego siebie, dlatego proces wychodzenia poza własną grupę rozpoczęła od stworzenia sytuacji umożliwiającej młodzieży zbudowanie relacji z samym sobą. Drogą do tego było ukierunkowanie refleksji uczniów na obecność emocji w ich życiu. Nazywanie emocji, uświadomienie sobie ich natury, autorefleksja w postaci odnoszenia zdobytej wiedzy do siebie, swoich zachowań zwiększała wiedzę na własny temat, pomagała zrozumieć zachowania i motywacje kolegów i w konsekwencji wzmacniała pewność siebie.

Projekt „Eduarte book" Doroty Marek-Kurpanik skoncentrowany był na budowaniu relacji w obrębie społeczności klasy. Animatorka trafiła do trzech szkół w momencie szczególnym dla młodzieży: wkraczaniu do nowego środowiska (rozpoczęcie nauki w nowej szkole, w tym wypadku gimnazjum). Celowo wybrała moment formowania się grupy. Jej działania miały na celu ułatwienie młodzieży wejścia w nowe środowisko oraz wspierania procesów integrowania się osób, które spędzą najbliższe trzy lata w jednej grupie. I podobnie jak w projekcie Marzeny Jurec cały proces zaczęła od rozbudzania refleksji na temat „Ja", po to, by móc zacząć budować relacje z grupą.

Z kolei Aniela Korpik w działaniach „Ocalić wspomnienia" prowadzonych w Gminnym Ośrodku Kultury w Santoku zainicjowała spotkanie młodzieży gimnazjalnej z najstarszymi mieszkańcami Santoka. Budowanie mostów międzypokoleniowych w lokalnym środowisku potraktowała jako proces, w który wprowadzała uczestników projektu stopniowo. Młodzież była przygotowywana do sytuacji spotkania poprzez m.in. przybliżenie lokalnej historii – momentów kluczowych dla losów osób, z którymi miała spotkać się w sytuacji wywiadu. Zaś autorka tego artykułu w ramach projektu „Kujon! Mak! Nerd! Żart czy hejt?" realizowanego przez Lubuski Teatr w Zielonej Górze zaprosiła młodzież ponadgimnazjalną do badania mechanizmów tworzenia się relacji negatywnych poprzez zadanie pytania: „gdzie kończy się żart a zaczyna hejt?" Pomocne w szukaniu odpowiedzi na to pytanie było rozbudzenie refleksji dotyczącej tego, jak przez kategorie stereotypów postrzegamy świat. Punktem wyjścia do obserwacji stało się szkolne środowisko młodzieży pełne różnych typów uczniów „kujonów", „maków", „nerdów" czy międzyszkolne – przyglądano się etykietkom przyklejanym uczniom poszczególnych szkół: „jedynki", „piątki" czy „elektrona". Kontekstem zaś całej refleksji było przedstawienie Pawła Kamzy „Dżama. Arabska noc" inspirowane sytuacją wojenną w Aleppo.

Metody pracy

Każda z autorek w ramach działań animacyjnych wybrała metody pracy służące wspieraniu budowania relacji w grupach. Odnalazły je wśród różnych dziedzin sztuki i dobrały uwzględniając wiek odbiorców swoich działań, rodzaj spotkania, podjęte w rozmowie z dziećmi i młodzieżą tematy, a także kontekst instytucji, w jakich pracują. Zobaczmy, jak wybór metod przełożył się na budowanie jakości relacji, jakie autorki założyły w celach swoich projektów.

Działania projektu „Warsztaty sztuki perkusyjnej" integrowały dzieci w poszukiwaniu tego co najpierwotniejsze, czyli rytmu. Jednym z pierwszych narzędzi sztuki było ciało człowieka – głos i ruch, a także wykorzystanie rytmu powstałego z odgłosów ciała (tupanie, klaskanie, tzw. body percusion) oraz prostych perkusyjnych instrumentów. Dzieci, by przygotować się do finalnego koncertu, brały udział w improwizacjach perkusyjnych, rytmiczno-ruchowych, tańcach afrykańskich. Dodatkowo odniesienia do pierwotności były wzmacniane przez dzielenie na „plemiona" wyznaczane odrębnym kolorem i nazwą, wybieranie szamanów grupy itp. W interesujący sposób nałożył się na te działania temat ekologii. Pierwotny rytm wypływający już z zbicia serca w łonie matki jest zakorzeniony w naturze. Rytm stanowi więc łącznik człowieka z czymś większym niż on sam. Upcykling, nadający drugie życie przedmiotom, wypływa właśnie z takiego rozumienia i poszanowania przyrody, próby przywołania świadomości o współzależności jej i człowieka. Największy atut wyboru formy warsztatów perkusyjnych kończących się wykonaniem koncertu stanowiło włączenie wszystkich dzieci do działania, niezależnie od pozawarsztatowego przygotowania muzycznego. Podobnie jak wspólny śpiew i taniec oparte na zjednoczeniu grupy w rytmie pełniły funkcję integrującą tradycyjne społeczności (w których wspólnota tworzona przez bezpośredniość była podstawową wartością), tak niezwykłym doświadczeniem dla dzieci stało się wykonanie koncertu, potencjalnie dającego poczucie bycia częścią większej wspólnoty, niezbędnym jej elementem wpływającym na kształt wykonywanego dzieła. Dodatkowo, osadzenie takich działań w kontekście instytucji filharmonii podważyło jej pozorny obraz jako miejsca niedostępnego, przeznaczonego dla koneserów sztuki.

Projekt „Ja to inny Ty" wykorzystywał szerokie metody służące celowi integracji dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych pochodzących z różnych środowisk i szkół: Zespołu Szkół Specjalnych oraz Katolickiej Szkoły Podstawowej w Żarach. Jednym z elementów szukania wspólnej płaszczyzny było spotkanie z książkami. Elementy biblioterapii pojawiły się wraz z czytaniem książek (m.in. „Lila i bestia z szafy" Joanny Jung i „Alberta szuka miłości" Isabeli Abedi) podejmujących temat podstawowych emocji: strachu i miłości. Samo wykorzystanie elementów biblioterapii, której jednym z zadań jest wprowadzanie dzieci i przygotowywanie do rozumienia świata uczuć, przejawów emocji i ich przyczyn, poznawanie wzorców postępowania wprowadziło dzieci w sytuację, w której zostały zrów-

nane: otrzymały możliwość wspólnego, na równych prawach poznawania i poznawania złożoności otaczającego je świata. Książka, lecz tym razem artystyczna, staje się podstawowym narzędziem pracy z grupą w projekcie „Eduarte book". W jaki sposób Dorota Marek-Kurpanik wspierała poznający się nowy zespół klasowy za pomocą „książki, która ma sama w sobie być dziełem sztuki"(Stephen Bury)? Proces przygotowania wspólnego dzieła książki-instalacji plastycznej stawał się przestrzenią wiążących się relacji między Ja-Ty-My. Podstawę dla stworzenia książki stanowiło wspólne płótno (o wymiarach do 10 metrów). Każdy z uczniów posiadał swój fragment, zapełniał go, jednocześnie udostępniał innym, pozwalając wypełnić je swoim śladem, inaczej mówiąc otwierał swoją przestrzeń na innych. W efekcie powstało wspólne dzieło, na którym zapisała się grupa stworzona przez indywidualności (chociażby przez plastyczną odpowiedź na pytanie jaka/jaki jestem?). Dodatkowo wiążący zespół było podjęcie wspólnej decyzji i znalezienie odpowiedzi na kilka pytań. Co chce powiedzieć nasza książka? W jaki sposób zaprezentujemy naszą książkę? Jaki nadamy jej kształt? Jakie miejsce prezentacji wybierzemy? Młodzież także szukała dla niej miejsca w nowej dla siebie przestrzeni, więc jednocześnie procesy uruchomione przez Dorotę Marek-Kurpanik oswajały uczestników warsztatów z nieznanym im miejscem (którego elementy jako ekwiwalent plastyczny na wcześniejszym etapie pracy zostały włączone w obręb instalacji plastycznej). W efekcie na starcie nauki w nowej szkole młodzież została zaproszona do pracy zespołowej. Na każdym członku społeczności klasowej spoczywała odpowiedzialność za wykonanie dzieła. Jako klasa także zaznaczyli swoją obecność (instalacją plastyczną!) w przestrzeni szkoły.

Marzena Jurec również włączała zespół klasowy w obręb społeczności szkolnej. Tutaj w przeciwieństwie do poprzedniej sytuacji, grupa znała się od kilku lat i była zamknięta w swoim obrębie. Aby przerwać izolację, rozpoczęła proces integracji od wzmacniania pewności siebie członków klasy, proponując im rozmowę na temat emocji. Narzędziem do przeprowadzenia działań z zakresu edukacji emocjonalnej stał się teatr, taniec i sztuki plastyczne. Forma tańca kreatywnego zakładała swobodne działanie uczestników w improwizacji i poddanie się działaniu intuicyjnemu. Proponowany przez każdego ruch odbywał się w sytuacji akceptacji i braku oceny – każda propozycja była właściwa, ponieważ wyrażała indywidualną, niepowtarzalną ekspresję autora, co wzmacniało poczucie „Ja". W obu typach zajęć (improwizacji ruchowej i działaniach plastycznych) wiodącą rolę odgrywała muzyka – to ona stanowiła nośnik emocji dający inspirację do ruchu oraz malowania: wyboru koloru, kształtu, formy. Malarstwo sztalugowe z kolei otwierało całe pole do eksploatacji możliwych relacji między kolorem a uczuciem, w ten sposób powstawały barometry emocji, przyrządy mające pogłębiać komunikację między klasą a nauczycielem, między samą młodzieżą. Wykorzystanie zaś teatralnej metody zakładającej wyodrębnienie się widowni i wykonawców wprowadzało młodzież w sytuację ekspozycji społecznej. W finale działań młodzież wyszła poza swoją klasę i już w roli „ekspertów" od zagadnienia emocji, trochę w aktorskiej roli prelegentów, przeprowadziła zajęcia lekcyjne

w równoległych klasach. Także zorganizowana wystawa prac plastycznych zaanektowała przestrzeń szkoły – tym samym wyraźnym kolorem, intensywną obecnością zaznaczyli swoją osobę. Pokazali się jako autorzy obok własnych dzieł.

Jednym ze sposobów budowania relacji, pogłębiania wiedzy o drugim człowieku jest zadawanie pytań. Stanowi ono wyraz ciekawości. Aniela Korpik rozbudzała zainteresowania drugą osobą poprzez zaproszenie młodzieży do zadawania pytań, traktując gatunek wywiadu prasowego jako sposób na inicjowanie nowych spotkań. Autorka projektu postawiła przed młodzieżą duże wyzwanie: zostało przydzielone im zadanie ocalenia od zapomnienia historii, jakie noszą w sobie najstarsi członkowie lokalnych społeczności – pierwsi osadnicy przybywający na ziemię santocką.

Przygotowanie do spotkania stało się jednocześnie wejściem w rolę dziennikarza. Odkrywanie tajników warsztatu dziennikarskiego to czas na przygotowanie się do świadomego spotkania: merytoryczne przygotowanie do wywiadu (poznanie kontekstów historycznych związanych z głównym tematem ich rozmów), przemyślenie celowości spotkania i celu prowadzonej rozmowy, nauka tego jak nawiązać kontakt z osobą z innego pokolenia – starszą, w końcu jak odnosić się do rozmówcy, który będzie silnie emocjonalnie związany z tematem rozmowy. Ale też nauczenie się jak tworzyć odpowiednią atmosferę, uważnie słuchać i formułować potrzebne pytania. Takie przygotowanie jednocześnie stanowi powolne wejście w świat drugiej osoby, próbę przejęcia jej perspektywy i jej zrozumienia. Tak potrzebne, gdy inicjuje się spotkanie przedstawicieli różnych formacji pokoleniowych, mówiących różnymi językami. Bezpośredniość spotkania jednocześnie wzmacniała lokalną tożsamość. Poznanie historii regionu i ludzi ją współtworzących w formule bezpośredniości włączającej zaangażowanie emocji z obu stron jest zupełnie czym innym niż poznawanie historii z kartek książki. Utrwalenie przeprowadzonych rozmów w postaci publikacji książkowej, będzie już źródłem informacji dla tych, którzy nie zdążą spotkać się z rozmówcami młodzieży.

Teatr stał się również narzędziem wykorzystanym do obnażania mechanizmów wytwarzania relacji a także sposobem na ich budowanie. W ramach projektu „Kujon! Mak! Nerd! Żart czy hejt?" młodzież została zaproszona przez Lubuski Teatr do przygotowania happeningu. Na deptaku przed Lubuskim Teatrem uczniowie z I LO, V LO i Zespołu Szkół Elektronicznych i Samochodowych ustawili się w grupach naznaczonych stygmatyzacją: blondynów, okularników, wysokich, brunetów. Ten powierzchowny podział, oparty na szybkiej ocenie był rozbijany przygotowywanymi wcześniej pytaniami odwołującymi się do doświadczeń zebranych osób. Wyłaniające się w ten sposób wspólne miejsca były budowane na wspólnocie doświadczenia (Kto każdego dnia walczy sam ze sobą? Kto żyje tylko z jednym z rodziców? Kto nie odważył się na zmianę w swoim wyglądzie z obawy przed oceną innych?) Komunikat wydarzenia był bardzo prosty: może łączyć nas coś więcej niżby się wydawało. Nie osądzajmy tak pochopnie i dajmy sobie czas na poznanie drugiej osoby. Dzięki muzyce granej na jambe i wzbijanego w powietrze kolorowe-

go proszku holi wydarzenie jednocześnie przybierało formę dobrowolnej zabawy. I właśnie w tym spontanicznym działaniu wyzwalającym śmiech połączyły się społeczności z trzech szkół, nierzadko podchodzących do siebie z dystansem. W trakcie trwania projektu korzystano także z takich narzędzi jak film, językoznawstwo, analiza obrazu. Wzbudzanie refleksji na temat stereotypów jednocześnie towarzyszyło zdobywaniu praktyki w posługiwaniu się tymi mediami.

Wszystkie opisane działania zakładały, że udział w projekcie wpłynie na postawy uczestników, poszerzy pole ich doświadczeń, przygotowywały na spotkanie z Innym, nowym, nieznanym. Jednocześnie każde z zaproponowanych przez autorki projektu działań rozwijało w uczestnikach postawę twórczą poprzez posługiwanie się językiem sztuki. W końcu, co warto podkreślić, nie bez znaczenia był kontekst miejsca, w którym przeprowadzano działania. Szkoła została potraktowana jako miejsce, w którym tak samo ważne jak transmisja wiedzy jest budowanie więzi międzyludzkich. Zaś instytucje kultury (filharmonia, biblioteka, teatr, ośrodek kultury) stały się miejscem, gdzie rodzaje relacji aktywny wykonawca - bierny odbiorca sztuki zostają poszerzone. Od tej pory instytucje te jawią się jako miejsca działania, aktywnego zwiększania wiedzy o sobie i o świecie, poszerzania pola doświadczenia poprzez zaproszenie do uczestniczenia w sytuacji spotkania.

Emilia Adamiszyn

Animatorka projektów artystyczno-edukacyjnych, reżyser teatru dzieci i młodzieży, teatrolog. Absolwentka filologii polskiej i etnologii UMK oraz Podyplomowych Studiów Reżyserii Teatru Dzieci i Młodzieży PWST. Pracuje z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi, wykorzystując narzędzia teatralne do rozmowy o otaczającej rzeczywistości. Posługuje się metodami teatru fizycznego, tańca kreatywnego, teatru formy oraz pedagogiki teatru.
Razem z animatorami toruńskiego Stowarzyszenia Inicjatyw Kulturalnych tartak zrealizowała sześć edycji programu Instytutu Teatralnego im. Z. Raszewskiego w Warszawie Lato w teatrze (Lato w teatrze w Tomaszowie Mazowieckim i Gminie Ujazd, 2011- 2016), w trakcie których dzieci poprzez artystyczne działania opowiadały m.in. o tolerancji, ekologii, lękach czy lokalnych historiach. W Lubuskim Teatrze prowadzi teatr z dziećmi i ich rodzicami podejmujący tematy dzieciństwa i dorosłości. Powstały przedstawienia „Maciuś Reformator" na postawie „Króla Maciusia Pierwszego" Janusza Korczaka oraz „Nibylandia" na podstawie „Przygód Piotrusia Pana" Jamesa Matthew Barriego.
Zajmuje się również edukacją w zakresie wiedzy o teatrze. Na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w trakcie studiów doktoranckich prowadziła zajęcia dla studentów specjalizacji teatrologicznej. Jest autorką publikacji poświęconych teatrowi offowemu i teatrowi tańca, współautorką książki „Polski teatr alternatywny po 1989 roku z perspektywy Akademickich/Alternatywnych Spotkań Teatralnych KLAMRA". W pracy naukowej podejmowała zagadnienia teatru postdramatycznego, teatru tańca oraz polskiej recepcji twórczości Piny Bausch.
Obecnie w Lubuskim Teatrze odpowiada za opracowanie koncepcji działań edukacyjnych, ich koordynację oraz realizację warsztatów twórczych i działań edukacyjnych.

Eduarte book

Warsztaty twórcze z książką artystyczną jako sposób angażowania się młodzieży do budowania wzajemnych relacji i funkcjonowania wśród innych

Realizatorka:
Dorota Marek-Kurpanik
niezależny animator, Coaching&Art

Temat
Warsztaty twórcze z książką artystyczną jako sposób angażowania się młodzieży do budowania wzajemnych relacji i funkcjonowania wśród innych
Odbiorcy
Młodzież w wieku 13-14 lat, społeczność klasowa, szkolna
Środowisko
Wieś, średnie miasto, duże miasto
Ilość uczestników
Łącznie 68 osób, z trzech środowisk województwa lubuskiego: duże miasto, średnie miasto, wieś. Zespoły klasowe rozpoczynające edukację w gimnazjum (Gimnazjum nr 7 w Zielonej Górze, 30 osób, Społeczne Gimnazjum w Szprotawie, 18 osób, Gimnazjum w Brodach, 20 osób) z wychowawcami. Łącznie w projekcie uczestniczyło 75 osób (młodzież i nauczyciele). Każda klasa wzięła udział w 3 warsztatach.
Czas / okres realizacji: początek roku szkolnego – wkraczanie w nowe środowisko
Cele Zaangażowanie się młodzieży do budowania wzajemnych relacji i funkcjonowania wśród innych.
Zakładane efekty ułatwienie młodzieży wejścia w nowe środowisko oraz wspierania procesów integrowania się osób, które spędzą najbliższe trzy lata w jednej grupie.
Metody, narzędzia książka artystyczna, spacer inspiracyjny, frotaż, kolaż, pop-up book, orgiami book, scrapbooking
Wskazówki
- otwartość na wprowadzanie metod i ćwiczeń, wynikających z bieżących potrzeb oraz specyfiki danego otoczenia
- uwzględnienie różnorodności miejsc, w których funkcjonują grupy biorące udział w projekcie
Schemat działań
Kontrakt grupowy. Ustalanie ogólnych zasad pracy zespołowej – propozycje i potrzeby uczestników. Zwrócenie uwagi na takie elementy tworzące pozytywne relacje w pracy zespołowej jak: zaufanie, otwartość, zaangażowanie, odpowiedzialność, identyfikowanie się z efektem.

Wspólne działanie twórcze: JA, TY, MY - JAK WIDZIMY SIEBIE
Grupa pracuje nad rozłożonym płótnem malarskim. Osoby siedzące naprzeciwko pomagają sobie w odrysowywaniu konturów dłoni ułożonych w różnych kształtach, w odpowiedzi na stwierdzenie: taki /taka jestem. W przypadku nieparzystej ilości osób, współpraca odbywa się w trójce. Dalsza część ćwiczenia polega na rozmowie na temat odrysowanych dłoni oraz malowaniu symboli wokół dłoni przez członków zespołu i wypełnianiu ich wewnątrz przez ich właścicieli. Prowadzący moderuje artystyczną pracę grupy w taki sposób, że każdy członek zespołu miał możliwość „odwiedzenia" i stworzenia kreatyw-

nego elementu na całej przestrzeni płótna. W dalszej części uczestnicy ozdabiali płótno kolażem z przyniesionych drobnych przedmiotów.

Materiały dla grupy 20-osobowej – długość płótna z roli wynosi 10 metrów) w plenerze (w przypadku braku pogody na podłodze korytarza). Każdy z uczestników otrzymał ok. 1 metr kwadratowy płótna. Do działań używane są farby akrylowe, pędzle, gąbki do topowania.

Dyskusja na temat prac oraz ustalenie dalszych kroków do tworzenia książki artystycznej kreatywne „zadanie domowe". Uczestnicy otrzymują kawałki specjalnego papieru artystycznego, węgiel, ołówki do tworzenia frotażu. Prowadząca wyjaśnia na czym polega technika. Zadanie polega na odciśnięciu na papierze przy pomocy węgla lub ołówka elementów faktury z miejsc, które są ważne/ciekawe/inspirujące dla poszczególnych osób. Kawałki materiału z frotażem posłużą do dalszego tworzenia książki artystycznej.

W a ż n e

należy poinformować uczestników, że wybrane miejsca powinny odzwierciedlać charakter lokalnego środowiska.

Spacer inspiracyjny po najbliższej okolicy. Omówienie efektów frotażu było początkiem kolejnego spotkania. Po rozmowie na temat zadania domowego z frotażem, odbywał się spacer po okolicy, aby doświadczyć klimatu lokalnych miejsc, wybranych przez uczestników zespołów klasowych. Cel/kierunek wyjścia został wybrany wspólnie w wyniku zadania domowego.

Wspólne działanie twórcze **MY I NASZE OTOCZENIE – JAK JE WIDZIMY**. Praca rozpoczęła się od ustalenia w jakich miejscach powstałej instalacji zostaną przyklejone kawałki papieru z frotażem. Uczestnicy doświadczali pracy artystycznej z materiałami umożliwiającymi zastosowanie różnorodnych technik (frotaż, kolaż, pop-up book, orgiami book, scrapbooking).

Wspólne działania twórcze **CO CHCE POWIEDZIEĆ NASZA KSIĄŻKA?** Ważne jest to, co uczestnicy zrobili z książką artystyczną, jakie mieli plany co do jej prezentacji i ostatecznego kształtu (może to być na przykład prezentacja w otoczeniu natury, instalacja w szkole, w klasie, płótno złożone np. w harmonijkę lub np. pocięte i zszyte jak karty książki). Każda klasa wybiera swoją formę prezentacji i instalacji książki artystycznej.

Ja to inny ty

Warsztaty integracyjne z elementami biblioterapii i arteterapii

Realizatorka:
Agnieszka Machej
Miejska Biblioteka Publiczna w Żarach

Temat: Pełnosprawni, niepełnosprawni - razem czy osobno?
Adresaci: uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych i Szkoły Podstawowej w wieku do 12 lat, w tym niepełnosprawni intelektualnie i ruchowo w stopniu umiarkowanym i lekkim
Środowisko: wieś, małe miasto, duże miasto
Cel: nauka szacunku i zrozumienia dla innych poprzez wspólne zabawy artystyczne oraz zabawy z książką

W języku Majów istniało pozdrowienie: In lak'ech, a lak'en, co znaczy: Ja jestem w tobie, a ty jesteś we mnie lub Ja to inny Ty. To pozdrowienie wymarłej już cywilizacji pokazuje ich jedność ze wszystkim, co jest.

Schemat działań:
Spotkanie integracyjne. Wprowadzenie dzieci w tematykę i cel spotkań z uwzględnieniem faktu niepełnosprawności

Strach ma wielkie oczy
Wspólne czytanie książki „Lila i bestia z szafy" Joanny Jung. Rozmowa i malowanie własnych lęków na regipsach, następnie ich niszczenie.

Marzyć każdy może
Rozmowa o marzeniach i czytanie książki „Ignatek szuka przykaciela" Pawła Pawlaka. prac. Tworzenie własnej mapy marzeń. Malowanie w grupach na zasłonach swoich marzeń, przesłań do świata. Omówienie prac oraz wystawa poprzez zawieszenie zasłon w Sali biblioteki.

Po co nam przyjaciel?
Opowiadanie o swoim przyjacielu. Czytanie książki „Alberta szuka miłości" Andrei Hedrock i Izabeli Abendi. Malowanie na kartonach swojego przyjaciela. Opowiadanie o nim. Wystawa dla przechodniów.

Tolerancja
Warsztaty z autorką książek dla dzieci – Katarzyną Zychlą

Wydanie folderu podsumowującego projekt

“Kujon! Mak! Nerd! Żart czy hejt?”

Czy współczesna młodzież radzi sobie z problemem stereotypów oraz akceptacji, nietolerancji i dyskryminacji?

Realizatorka:
Emilia Adamiszyn
Lubuski Teatr

Temat: Czy współczesna młodzież radzi sobie z problemem stereotypów oraz akceptacji, nietolerancji i dyskryminacji?
Odbiorcy: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych
Środowisko: małe miasto, duże miasto
Cel: wzbudzenie refleksji na temat cienkiej granicy między żartem a hejtem oraz mechanizmów stereotypów, ich mocy sprawczej.
Schemat działań:
Warsztat wprowadzający w temat stereotypów i warsztat teatralny – przygotowanie happeningu – 3 spotkania x 1,5 h każde
Warsztat językoznawczy
Badanie granicy żartu i hejtu z perspektywy językoznawczej – zajęcia wprowadzające, przygotowujące do prowadzenia badań wśród społeczności szkolnej i zajęcia podsumowujące zebrane wyniki: 2 spotkania x 1,5 h
Warsztat filmowy
Badanie granicy żartu i hejtu z perspektywy kręcenia filmu. Podczas spotkania młodzież otrzymuje podstawowe narzędzia służące do tworzenia filmów za pomocą telefonu komórkowego, jak rodzaje planów filmowych, punktów widzenia kamery, jej ruchu, podstawowych programów służących do montażu oraz ustalenie tematu poszukiwań badawczych na terenie szkoły – 2 spotkania x 1,5 h
Warsztat medialny
Badanie granicy żartu i hejtu z perspektywy przestrzeni wirtualnej. Uczestnicy otrzymują narzędzia do analizy i tworzenia obrazów – memy, kwejki, demotywatory itp. Oraz analizy przestrzeni internetu oraz na drugim warsztacie podsumowanie działań twórczych. 2 spotkania x 1,5 h
Warsztat teatralny z pedagogiem teatru, przygotowanie happeningu.
Poszukiwanie kategorii pozwalających przemapować początkowe stereotypowe konfiguracje młodzieży np. wg szkół. Młodzież szuka takich kategorii, które nie są oceniające i krzywdzące, a sprzyjają otwartości na drugą osobę. Zrealizowany przez młodzież happening był efektem dyskusji, pracy z mapami myśli i skojarzeniami, refleksji związanych z oglądanym przedstawieniem Lubuskiego Teatru „Dżama. Arabska noc" w reżyserii Pawła Kamzy oraz zajęć dotyczących granicy między żartem a hejtem z perspektywy języka, filmu, obrazu. Podobnie, jak autorzy popularnego duńskiego spotu społecznego zadaliśmy sobie pytanie: „Co się stanie, kiedy przestaniemy szufladkować ludzi?". Zadaniem każd go z uczniów było przygotowanie pytania, które nie będzie zawierało w sobie elementu wartościowania, oceny, hejtu i którego zadaniem będzie odsłanianie wspólnego doświadczenia, niezależnie od tego, czy jesteśmy uczniami elektrona, jedynki, piątki, nerdami, makami czy kujonami. W efekcie powstało dziewięćdziesiąt pytań. Zadaniem każdej z klas było wyselekcjonować te, które uważają za tak istotne, by wybrzmiały w przestrzeni zielonogórskiej starówki i zostały zadane kolegom z innych szkół. Także, by mówiły coś ważnego o nich samych, o ich obawach, ale też pozytywnych doświadczeniach.

eMOCje!

W emocjach w nas tkwiących jest ogromna moc

Realizatorka:
Marzena Jurec
nauczycielka w SP17 w Zielonej Górze

Odbiorcy: uczniowie klasy 6 SP
Cel: pobudzenie dzieci do aktywności, „otworzenie" na różnego rodzaju formy ekspresji i wyrażania siebie oraz zachęcenie do przejmowania inicjatywy.
Punkt wyjścia: brak akceptacji siebie w przestrzeni społecznej, nieumiejętność nazywania emocji i wyrażania ich.
Schemat działań:

Zajęcia wprowadzające

Wypisanie na samoprzylepnych kartkach emocji, które towarzyszyły dzieciom w ostatnich dniach. Następnie uczniowie wspólnie dokonują podziału na uczucia, które były przyjemne i na te, których woleliby nie doświadczać. Potem młodzież próbuje odgadnąć, jakie emocje wyrażają poszczególne gesty i wyrazy twarzy, a także utwory muzyczne.

Cykl spotkań teatralno-tanecznych

Budowanie zaufania do siebie nawzajem i przestrzeni. Jedna osoba z pary zamyka oczy i chodzi tyłem. Druga ją asekuruje: dba, żeby nie było żadnych kolizji z innymi ani nieprzyjemnych zderzeń. Druga część zajęć to badanie dynamicznych zmian tak rozumianej przestrzeni. Okazało się, że jest mnóstwo zadań do wykonania podczas, wydawałoby się, zwyczajnego chodzenia: znaleźć dla siebie drogę wśród innych unikając kolizji, być czujnym na grupę: zatrzymać się i ruszyć w tym samym momencie, dbać o własną przestrzeń osobistą i chodzić tak, by respektować przestrzeń prywatną innych, podjąć decyzję: wpuścić kogoś do swojej przestrzeni i przywitać się czy przejść obok?

Wspólne malowanie

Obrazowanie plastyczne, przy pomocy gestu, koloru i formy na podobraziach wybranych utworów muzycznych (spotkanie w szkole i w plenerze. Wspólne projektowanie „barometru emocji" - skali uczuć, w której nazwy emocji zastąpione zostały kolorami. Ten „barometr" zawiśnie w klasie. Uczniowie będą mogli odwoływać się do niego za każdym razem, gdy wystąpi problem z wyrażaniem emocji. Wystawa prac podsumowująca projekt.

Grupa ekspercka

Uczestnicy projektu po zajęciach, w których wzięli udział, wcielili się w rolę trenerów-edukatorów, którzy poprowadzili zajęcia wśród swoich rówieśników i zapytali ich co mieści się pod pojęciem „emocje". Rozmawiali o tym, czym są emocje i w jaki sposób je wyrażamy. Zwrócili uwagę na to, że nie ma emocji dobrych i złych, wszystkie są przecież potrzebne. Są za to uczucia, które są przyjemne i takie, które nie należą do miłych. Oprócz tego odbyła się zabawa w kalambury – uczestnicy rozpoznawali emocje pokazywane przez chętnych.

Na koniec grupy w poszczególnych klasach tworzyły „emotki emocji". Prace zawisły w klasach.

Ocalić wspomnienia - historia mieszkańców gminy

Realizatorka:
Aniela Korpik
Gminny Ośrodek Kultury w Santoku

Odbiorcy: uczniowie pierwszych klas gimnazjalnych
Środowisko: wieś, małe miasto
Cel: ocalenie od zapomnienia historii konkretnych mieszkańców gminy Santok, którzy jako pierwsi budowali polskość tej ziemi
Nauka empatii, tolerancji, wrażliwości i otwarcia na drugiego człowieka
Integracja międzypokoleniowa

Schemat działań:
Spotkania informacyjne partnerów i uczniów zainteresowanych tematem. Wspólne ustalenie planu działania i rozpoczęcie etapu przygotowawczego projekt.

- wykład na temat powojennej historii regionu,
- jak zadawać pytania, etyka dziennikarska - warsztaty dziennikarskie i fotograficzne,
- wizyta w radiu
- zredagowanie wywiadów, czyli pytań stawianych mieszkańcom, których wspomnienia są tematem naszego projektu,
- przeszkolenie uczniów w zakresie metodyki prowadzenia wywiadu z osoba starszą i związaną emocjonalnie z tematem wywiadu,
- ustalenie kryteriów wyboru oraz listy osób, z którymi będą przeprowadzane wywiady.
- warsztaty fotograficzne

Zapisać wspomnienia
Przeprowadzenie i utrwalenie wywiadów z ustalonymi w etapie przygotowawczym osobami. Uczniowie dobrani w pięcioosobowe grupy, tak by w każdej znajdował się „redaktor", „fotograf", „dziennikarz", „sprawozdawca" przeprowadzają wywiady. Każdy wywiad zostaje dokładnie opisany i udokumentowany. Opis wywiadu, napisany przez „sprawozdawcę" ujmuje całą atmosferę rozmowy: zachowanie osoby starszej i zachowanie (np. wzruszenie) uczniów przeprowadzających wywiad.
Redakcja, druk i promocja powstałej książki.

Warsztaty sztuki perkusyjnej

minimalizowanie dysproporcji w uczestnictwie w kulturze poprzez aktywizację dzieci w artystycznym działaniu

Realizatorka:
Katarzyna Chorążyczewska
Centrum Edukacji Artystycznej Filharmonia Gorzowska

Odbiorcy: dzieci w wieku 10-13 lat
Cel: minimalizowanie dysproporcji w uczestnictwie w kulturze poprzez aktywizację dzieci w artystycznym działaniu.
Projekt zakłada nie tylko nabycie i poszerzanie przez uczestników umiejętności posługiwania się technikami perkusyjnymi, ale przede wszystkim angażowanie się uczestników projektu do budowania i zacieśniania wzajemnych relacji. Kolejnym ważnym aspektem jest kwestia budowania wśród dzieci świadomości dotyczącej edukacji ekologicznej, w tym recyklingu i upcyklingu.

Schemat działania:

Warsztaty rytmiczno-ruchowe

Animator dzieli dzieci na trzy plemiona, zyskały opiekuna, który koordynował prace w grupie, a także wybrały szamanów spośród nowo poznanych kolegów i koleżanek. Pierwszym zadaniem dla każdej z grup był wybór nazwy dla plemienia i tak oto powstały: Śliwkowe Bakłażany, Niebieskie Tipi i Różowe Pantery (dzieci inspirowały się kolorami przypisanymi danej grupie). Animatorka udowodniła warsztatowiczom, że rytm jest wszechobecny, pierwotny i zakorzeniony w przyrodzie oraz w nas samych. Uczestnicy projektu mieli również okazję poczuć rytm w swoich ciałach i oddać się mu w ruchu, który zaproponowała tancerka – Julia Nowaczyńska. Pani Julia nie tylko doskonale oddała klimat gorącej Afryki, ale też zainspirowała dzieci do własnych prezentacji tanecznych.

Warsztaty tworzenia ekoinstrumentów

Robienie instrumentów perkusyjnych w duchu ekologii – ze wszystkiego, co wydaje nam się odpadem. Twórcami bębenków z metalowych puszek po żywności i baloników były Śliwkowe Bakłażany. Niebieskie Tipi tworzyły instrumenty metalowe, z wiader, łańcuchów, beczek po olejach, czy łożysk samochodowych. Natomiast Różowe Pantery zaproponowały szeroki wybór różnego rodzaju grzechotek i przeszkadzajek. Dekorowanie instrumentów

Warsztaty improwizacji perkusyjnej

Motywujemy uczestników do eksperymentowania w zakresie percepcji sztuki muzycznej i plastycznej, a także proponujemy alternatywę w stosunku do przesycenia światem wirtualnym, stawiając na bezpośrednie doświadczenie.

Koncert

Tego dnia nasi warsztatowicze długo nie zapomną! Kulminacją naszych warsztatowych zajęć był Koncert Finałowy, podczas którego wystąpili wszyscy uczestnicy Warsztatów Sztuki Perkusyjnej.

Ewaluacja

Ocena spotkania organizacyjnego - wydzieranka
Zadaniem uczestników było zaznaczenie za pomocą naddarcia właściwej odpowiedzi na kartce papieru.

Ocena warsztatów

tarcza strzelnicza

Zadaniem uczestników było oddać „strzał" (naklejki – kropeczki) do tarczy, z uwzględnieniem następującej zależności: im bliżej środka tarczy, tym bardziej mi się podobało. Ocenie poddawano następujące obszary: nowe znajomości, nowe umiejętności, atmosfera, animator.

pudełko super/nuda

Zadaniem uczestników było poddać ocenie sześć obszarów: relacje z uczestnikami projektu, opiekun, animator, czas, materiały, atmosfera, poprzez wrzucenie danej karteczki do odpowiedniego pudełka.

II

Moja? Przestrzeń

Wplatanie społeczności lokalnej w tworzenie przestrzeni publicznej

„Bo istotne jest szukanie tego co najlepsze w ludziach i ich otoczeniu”
(D.Cooperrider)

Aby odnaleźć to, co najlepsze w ludziach i ich otoczeniu, jako animatorzy, liderzy musimy zwrócić uwagę na potrzebę prowadzenia procesów projektowych wspólnie z otaczającymi nas ludźmi. Metody i rozwiązania w ten sposób wypracowane służą nam do kształtowania nowej przestrzeni, w pełni czerpiącej zarówno z potencjału danego miejsca, jak i ludzi. W trakcie pracy nad projektem widzimy, że osoby które są w niego włączone „rosną” razem z nim. Bliska współpraca i pozytywne podejście do projektu rozwija w nich cechy mające bezpośredni wpływ na przyszły kształt danego miejsca: dumę, zaangażowanie i motywację do dalszych działań. Ideą dobrego projektu jest rozwinięcie tych cech.

Obywatele, zarówno ci starsi jaki i ci młodsi z coraz większą świadomością postrzegają otoczenie, w którym mieszkają, pracują i odpoczywają. Potrzeby i oczekiwania dzieci, młodzieży czy mieszkańców najczęściej realizowane są poprzez narzucanie i realizowanie w oparciu o swoje własne plany i zasoby instytucji, które sprawują władzę lub zarządzają. Często mamy do czynienia z całkowitym pomijaniem opinii i chęci zaangażowania się odbiorców w projekt czy inwestycję. Brak współpracy, koordynacji działań oraz konsultacji sprawia, że odczuwamy coraz słabszy związek z otoczeniem, nie czujemy że mamy na nie wpływ, że charakteryzuje nas sprawstwo. W podejmowanych w przestrzeni działaniach rzadko uwzględnia się także wpływ czynników społecznych i historycznych. Pomysłodawcy projektów zgłaszanych do Kultura Tędy bardzo często wykorzystują, wplatają oraz animują przestrzeń publiczną w celu aktywizacji dzieci, młodzieży czy mieszkańców. Tworząc swoje projekty w procesie pomysłodawcy próbują poruszyć dyskusję o otaczającej nas przestrzeni, włączyć w nią młodzież, kształtować ich relacje wewnętrzne i zewnętrzne w oparciu o świadomość miejsca, w którym żyjemy, uczymy się, pracujemy, odpoczywamy, czy po prostu zostawiamy ślady.

Problematykę śladu w kontekście miejsca, poruszała Agnieszka Kowalska- Kucharczyk w projekcie „Ślady w procesie”. Dużo łatwiej jest budować poczucie przynależności, identyfikacji i uczestnictwa kiedy możemy powiedzieć „my tu byliśmy”, „my to zrobiliśmy”. Kiedy pomalujemy kartkę, ścianę czy krzesło, a ono znajdzie się w naszej przestrzeni to jest to znak naszej obecności, trop po przejściu kogoś, pozostałość po czymś. Nasze otoczenie pełne jest śladów, tropów i wskazówek, dostrzeganie ich, obserwowanie i odnotowywanie jest twórczym poszukiwaniem i odkrywaniem otaczających nas okolic na nowo. Ślad w przestrzeni jest tylko jednym z wymiarów, których możemy poszukiwać.

Jak w swoim projekcie „Zakratkowani w historii" pokazała Wioleta Góra z Bukowca, poznając otoczenie poznajemy jego mieszkańców. Jeśli znajdujemy się w jakimś miejscu to znaczy, że do niego przybyli nasi rodzice, dziadkowie czy przodkowie. Ludzie krążąc z miejsca do miejsca do miejsca, coś ze sobą biorą, coś zostawiają. Przemieszczają się z nami zwyczaje, obyczaje i przyzwyczajenia. Translokują się z nami stroje, literatura, sztuka, język i kuchnia. Przenosimy do miejsca trochę siebie, a miejsce oddaje nam swój dorobek, swoje dzieło. Budowanie tożsamości poprzez poszukiwania, szperanie, odkrywanie swoich identyfikacji jest procesem niezmiernie twórczym i rozwijającym zarówno dla uczestnika jak i prowadzącego go animatora. Dodatkowym aspektem takiego procesu jest ocalenie, uchronienie od zapomnienia przeszłości, która nas kształtuje.

Znajdowanie tych miejsc, odkrywanie, zgłębianie to może być początek zmiany myślenia przestrzenno-twórczego. W swoim projekcie „Laboratorium audiowizualne" Błażej Baszczak z Zielonej Góry pokazał na ile sposobów można dokumentować kulturową antropologię miasta. Miasto-tworzenie to coś więcej niż, przestrzeń, budynki, zieleń i ludzie – to relacje, interakcje, działania, kultura i sztuka. Miasto jest żywym organizmem, który oddycha, porusza się i zasypia. Opowiadanie o mieście w oparciu o wykorzystanie technik audiowizualnych (zdjęcia, reportaże, film, fotofelieton) pozwala nie tylko zobrazować wygląd miasta, odnaleźć jego funkcyjność, ale uchwycić jego efemeryczność, ulotność, przemijalność i nietrwałość. Każdy z nas powinien poczuć, że jest miasto - twórcą.

Umieszczanie sztuki w przestrzeni, nadawanie nowego wymiaru obrazom, rzeźbą i książką jest integralną częścią kształtowania naszego poczucia estetyki, gustu i piękna. Współcześnie uciekamy od artyzmu, bo się go boimy, uważamy, że go nie rozumiemy, bronimy się. Piękno to kwestia gustu, styl to sprawa indywidulana. Stereotypowe i sloganowe myślenie zdominowało edukację. Projekt „GET i 3 Słonie" Magdaleny Birut ze Wschowy uświadomił jego uczestnikom, że będąc bliżej, dotykając sztuki, stykając się z nią, borykając i trącając, możemy ją lepiej poznać, doświadczyć, zgłębić i przeniknąć. Kiedy się poznamy ze sztuką, kiedy ona zagości w przestrzeni szkół, domów, urzędów, ulic i parków to już nas nie przeraża, a porusza, zmusza do działania i przeżywania. Sztuka w przestrzeni jest w dzisiejszych popkulturowych czasach niezmiernie istotnym elementem budowania naszego harmonijnego rozwoju.

Sztuka jest elementem, który wkomponowujemy w przestrzeń, dodajemy jej nowego wymiaru, ubarwiamy, ale w przestrzeni nas otaczającej jest element, który dostrzegamy rzadko, ponieważ jest jej integralną częścią. Przyroda, natura, świat roślin i zwierząt otacza nas z każdej strony gdziekolwiek mieszkamy, w mieście czy na wsi. Musimy nauczyć się nie tylko dostrzegać środowisko na nowo, ale doceniać je i opowiadać o nim najmłodszym. Bardzo malownicze budowanie archetypu przestrzeni zaproponowała Izabela Spławska w projekcie „OBRaZYCE", gdzie pierwowzorem stała się rzeka, piękna i dzika, malownicza i niebezpieczna. Projekt zakładał nie tylko przybliżenie środowiska rzeki Obry, opowiadanie o nim, dowodzenie walorów, dokumentowanie za pomocą zdjęć. Rzeka Obra miała stać się przestrzenią funkcjonalną, której nie tylko się przyglądamy, ale w której spędzamy czas, odpoczywamy, jemy, piknikujemy. Jeśli otaczająca nas okoli-

ca ma nas doświadczać, wzbogacać, ma nam oddawać siebie to musimy w niej bywać, spędzać czas, bawić się, dzielić się nią i pozostawać na dłużej. Utraciliśmy te umiejętności bywania i obcowania z otaczającą nas przestrzenią, szukając nowych doznań w zurbanizowanych, zorganizowanych i pełnych atrakcji powierzchniach, w których emocje, przeżycia są w nas wyzwalane, nie musimy ich szukać, uwalniać, rozbudzać. Dostajemy gotowe produkty, usługi i emocje.

Ważne jest nie tylko dostrzeganie otaczającej nas przestrzeni, jej odkrywanie i dokumentowanie za pomocą różnych form działania, ale współtworzenie i konsumowanie. Szczególnie ważne jest aby proces zmiany myślenia o otaczającym nas świecie rozpocząć blisko, tam gdzie czujemy największy wpływ, dostępność. Takie działanie zaproponowała Marta Siuda z Krosna Odrzańskiego w projekcie „Chill out Zone", który zakładał stworzenie strefy relaksu dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Ideą przewodnią projektu jest ogród, sadzenie i hodowanie roślin, doglądanie ich, dbanie o nie tak aby mogły stać się pożywieniem, które wspólnie przygotowane pozwoli zaspokoić nam głód, ale nie tylko ten fizyczny, ale i ten egzystencjalny – bliskości. Wspólne tworzenie, powoływanie do życia, sprawczość uczą pracy w zespole, podziału obowiązków i odpowiedzialności.

Kiedy sama staję w roli kreatora procesu, staram się punktem wyjścia uczynić dobrą wzajemną komunikację i zawsze stawiać na dobre relacje. Chcąc zmienić przestrzeń muszę zmienić sposób myślenia o niej jej użytkowników. Bardzo często opieram się na procesie zmian, skonstruowanym według modelu 4D, składającym się z czterech faz: odkrycia (discovery), marzenia (dream), projektu (design) i przeznaczenia (destiny). W każdym procesie musi być dialog, wywiad, opowiadanie historii, które umożliwiają wymianę informacji, wiedzy, wspólnych wizji i wyobrażeń we wszystkich możliwych kombinacjach. Tworząc projekt, którego celem jest zmiana przestrzeni musimy zakładać wspieranie tego, co już istnieje, co ma wartość, co jest drogocenne. Rozpoczynając proces zmian musimy zidentyfikować wszelkie aktywne wartości i zasoby. Musimy czuć się odpowiedzialni za tworzenie zmian. Celem procesu jest twórczy dialog, w którym uczestnicy poprzez komunikację tworzą nowe, wspólne zrozumienie dla danego zagadnienia.
Wszystkie projekty, które zostały do tej pory zrealizowane w ramach projektu Kultura Tędy wspierają budowanie relacji i procesów rozwojowych, dając uczestnikom możliwość pomocy w wizualizacji i określeniu zasad i ram, zapewniając zmianą optymalne warunki. Rozpoczynając proces od strony użytkownika, uruchamiamy „spiralę zasobów i pomysłów", opartą na podejściu doceniającym. Rozbudowane poczucie własności sprawia, że komunikat się rozwija i poszerza jak kręgi na wodzie, tworząc podstawę do dalszego rozwoju. Bliska współpraca i pozytywne podejście do projektu rozwija cechy mające bezpośredni wpływ na przyszły kształt danego miejsca: dumę, zaangażowanie i motywację do dalszych działań.

Każdy projekt zakłada pewną kolejność działań. Odkrywanie, dostrzeganie, dokumentowanie, użytkowanie, pozostawanie co razem daje ogromną wartość dodaną – doświadczenie. Wszystko to razem daje duże poczucie sprawczości, większą świadomość przestrzeni i włączanie uczniów, mieszkańców i całych lokalnych społeczności w ich two-

rzenie, kształtowanie, przeobrażanie, formowanie z uwzględnieniem aspektów pamięci, tradycji oraz rewitalizacji tych miejsc.

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców względem otaczającej ich przestrzeni, oraz toczące się na ważnych dla mieszkańcach terenach wydarzenia artystyczne i kulturalne mają szansę wpłynąć na przemianę społecznego postrzegania miejsc, które z różnych przyczyn uległy zdewastowaniu i zapomnieniu. Podczas procesu odkrywamy te przestrzenie na nowo, marząc, że ulegną one mądrej, odpowiedzialnej zgodnej z potrzebami użytkujących ją osób rewitalizacji. Współuczestniczenie mieszkańców w procesie tworzenia wizji przemiany otaczającej ich przestrzeni i jej realizacji oraz dyskusja publiczna, tocząca się wokół tych przemian, mogą przyczynić się do rozwoju emocjonalnej relacji mieszkańców z tym miejscem, jako przestrzenią wspólną, publiczną. Podejmowane działania są miejscotwórcze, miastotwórcze, szkolnotwórcze, opierają się dialogu ekspertów z różnych dziedzin, nauczycieli, lokalnych liderów, ale przede wszystkim mieszkańców, którym forma otwartych przyjaznych, rodzinnych spotkań i procesów interesuje i przekonuje do uczestnictwa.

Procesy rewitalizacji przestrzeni muszą być prowadzone w poprzek podziałów środowiskowych, sektorowych i ambicjonalnych. Efektywna rewitalizacja miasta lub jego obszarów, wsi czy szkoły wymaga współpracy wszystkich interesariuszy. W procesie zmiana zaczyna się od ludzi, zamieszkałych na danym terenie lub przebywających w danym otoczeniu. Proces ma na celu włączenie społeczne, zaangażowanie, uczestniczenie. Budowane są relacje i ciągła interakcja, co ma na celu wzmocnienie kompetencji społecznych i przerwanie błędnego kola niemocy. Zmianę należy wypracować z ludźmi, którzy mają jej dokonać, i to dokładnie w tym miejscu, w którym ma ona zajść. Dlatego we wszelkich działaniach przyświeca nam myśl – Nowy styl życia – to życie bliżej. Bliżej przyrody, bliżej siebie, bliżej swoich potrzeb.

Dr Agnieszka Opalińska

Politolożka z wykształcenia z zamiłowania społecznik. Aktualnie pracuje na Wydziale Prawa i Administracji w Katedrze Organizacji Administracji Publicznej. Zawsze naukowo zaangażowana w kwestie dotyczące samorządu terytorialnego oraz sfery organizacji pozarządowych. Ukończenie międzynarodowego projektu badawczego „Bottom up" nowoczesne narzędzia partycypacji społecznej, otworzyło ją na nowe formy współuczestniczenia mieszkańców w kreowaniu otaczającej ich rzeczywistości.
Po wizycie studyjnej w Danii i stażu we francuskiej firmie EDF, postanowiła zdobytą wiedzę przełożyć na praktyczne działania. Jako pierwsza przeprowadziła w Zielonej Górze procesy bootom up. Jeden z nich na ul. Chmielnej doczekał się realizacji, kolejne są w toku. Aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia regulaminu konsultacji społecznych, budżetu obywatelskiego i rozwijaniu form współpracy między samorządem a mieszkańcami. Jej marzeniem jest miasto, w którym mieszkańcy współuczestniczą w podejmowaniu najważniejszych dla nich decyzji i tworzą przestrzeń, która spełnia ich oczekiwania.

Ślady w procesie

aktywizacja dzieci i młodzieży w obszarze sztuk wizualych

Realizatorka:
Agnieszka Kowalska-Kucharczyk
Miejski Ośrodek Sztuki, Gorzów Wlkp.

Temat: ślad*

[*znak odciśnięty np. po przejściu człowieka, przejeździe pojazdu; trop; pozostałość po czymś, znak świadczący o tym, że coś istniało, działo się, znikoma ilość czegoś (SJP)]

cel: aktywizacja dzieci i młodzieży w obszarze sztuk wizualnych. Istotnym elementem założeń projektu jest również indywidualny proces twórczy, który zostaje podniesiony do rangi równie istotnej jak powstałe dzieło. Dla najmłodszych – miejsce swobodnej ekspresji i zabawy. Dla starszych – moment, w którym można stworzyć osobista pracę i ją zaprojektować

odbiorcy: 4 grupy uczestników: dzieci ze żłobka (2,5-3 lata), przedszkola (5-6 lat), szkoły podstawowej (12 lat) i młodzieży gimnazjalnej (14 lat) – łącznie 100 osób (ok. 25 osób każda grupa).

Cykl warsztatów zakłada ścisłą współpracę pomiędzy pomysłodawcą a nauczycielami placówek oświatowych, którzy wspólnie opracują koncepcje poszczególnych zajęć, tak by odpowiadały potrzebom i możliwościom poszczególnych grup.

Schemat działań:

Pierwszy etap warsztatów zrealizowany był w siedzibach partnerów projektu i przeprowadzony przez nauczycieli z placówek. Podczas tych spotkań odbyły się również warsztaty z fotografikiem, który wykonał wszystkim uczestnikom portrety fotograficzne. Wydruki portretów stały się tłem do pracy podczas drugich warsztatów

warsztat „Z Misiem Śladkiem" i „Malujemy Misia Śladka"- dla najnajmłodszych dzieci ze żłobka. Zajęcia w dużej mierze polegają na spontanicznym działaniu twórczym. Dzieci zostawiają swoje ślady na wielkich formatach papieru i tworzą barwne masy z naturalnych składników.

„Ślady/Odciski"i „Cieka-Wy Ślad"- warsztaty dla najmłodszych z przedszkola mające na celu poznanie przez dzieci śladów prehistorii i historii oraz tworzenie własnych śladów/plam. Dzieci stworzą odlewy swoich ulubionych zabawek, wykonują narzędzia do zostawiania ciekawych śladów i wielki kolorowy obraz.

„Ślady/Tropy" i „Ślady/Obecność"- dla dzieci ze szkoły podstawowej polegające na zatrzymaniu swojej obecności poprzez wycięcie własnego cienia z papieru i wykonanie śladu swojej obecności w kontekście osób, miejsc, które są dla nich bliskie.

„Ślady/Znaki" i „Ślady/Gest, słowo, historia"- warsztaty dla młodzieży z gimnazjum zakładające najbardziej osobistą wypowiedź twórczą. Uczestnicy najpierw w grupie, potem indywidualnie odpowiedzieli na temat: co jest we mnie śladem/znakiem; gest, słowo, historia jako ślad we mnie.

wystawa prezentującą portrety-prace uczestników w Miejskim Ośrodku Sztuki.

Rezultaty: Łącznie w projekcie wzięło udział 92 uczestników. W wyniku realizacji warsztatów powstało: 84 prace plastyczne na wydrukach portretów fotograficznych, 22 odlewy gipsowe, 3 wielkoformatowe obrazy malarskie, 12 obiektów, 19 prac w technikach mieszanych. W ramach projektu wydrukowano: 14 plakatów, 300 zaproszeń/pocztówek, 300 ulotek/folderów.

Zakartkowani w historii

wyzwolenie lokalnej aktywności, integracja międzypokoleniowa

Realizatorka:
Wioleta Góra
Stowarzyszeniu Wsi Bukowiec „Działajmy Razem"

Cel: wyzwolenie lokalnej aktywności, stworzenie młodym okazji do poznania, a starszym do podzielenia się historią i zrozumienia kultury ziem, na których do dzisiaj odczuwa się skutki powojennych wędrówek ludów.
Odbiorcy: uczniowie szkoły podstawowej, społeczność lokalna
Punkt wyjścia:
Młodzi mieszkańcy Bukowca nie interesują się jego historią, nie kultywują lokalnych tradycji, nie znają, a nawet odrzucają swoje korzenie. Wiedzą więcej o odległych zabytkach i obcych kulturach, niż o najbliższym otoczeniu. Uciekają do miast w pogoni za pracą i własnym rozwojem. Starsi mają wiele do przekazania, historia ich życia jest ciekawa, często dramatyczna, prezentuje różne kultury, pochodzące z odległych regionów przedwojennej Polski. Pokolenie to odchodzi i niezbędne jest zadbanie o spisanie historii i pokazanie jej w atrakcyjny i nowoczesny sposób młodym, by nie utracić wypracowanego dorobku starszych

Schemat Działań:

Mapowanie

Spotkania z dziećmi ze szkoły podstawowej. Wspólne definiowanie wyrazu „skarb", a następnie szukanie skarbów we wsi. Na mapach wsi dzieci wybierają i zaznaczają to co dla nich jest bardzo cenne (miejsca, budynki, domy, w których mieszkają znane i ważne dla nich osoby). Starsi przeprowadzają pierwsze wywiady i spotkania z mieszkańcami. Powstają mapy wsi Bukowiec, które obrazują co jest ważne dla dzieci i jak one postrzegają wieś.

Spotkanie z lokalnym historykiem

Zdjęcia, pocztówki, dziwne miejsca... Spotkanie z wybitnym historykiem Marcelim Tureczkiem, który przybliżył dzieje Bukowca. Działanie zachęcające dzieci do wypytania rodziców, dziadków, poszukiwania informacji na temat ich wsi, a także uświadamiające im, że całkiem prosta czy oczywista rzecz może być cenna.

Ja i moi dziadkowie – drzewo genealogiczne mojej rodziny

Tworzenie drzew indywidualnie, następnie poszukiwanie wspólnych korzeni w klasach i w szkole, próby złączenia drzew w jedno; stworzenie muralu – drzewa genealogicznego wsi.

Gra terenowa "Zakartkowani"

9 czteroosobowych drużyn (uczniowie ze szkół podstawowych: z Międzyrzecza, Kaławy i Bukowca) otrzymały mapę Bukowca, a na niej zaznaczone punkty. Trasy grup nie były takie same, więc każda grupa musiała dobrze pilnować drogi, którą miała podążać. Zadania podczas gry były bardzo różnorodne. Grupy musiały porozmawiać z mieszkańcami wsi, by dowiedzieć się kilku informacji potrzebnych do wykonania kolejnych zadań, albo uzyskania podpowiedzi gdzie dalej mają podążać. Rozwiązywali krzyżówki, szyfry, rebusy, mierzyli obwód drzewa, które jest pomnikiem przyrody, robili zdjęcia, układali puzzle. Wszystko to dotyczyło historii Bukowca.

Gra była skierowana do dzieci od 4 do 7 klasy szkoły podstawowej. Każda z grup miała opiekuna, którym był nauczyciel, albo wolontariusz.
Konkurs plastyczny dla poszczególnych grup wiekowych – dzieci za pomocą różnych technik przedstawiają historyczne i dzisiejsze ważne miejsca w Bukowcu. Digitalizacja prac i stworzenie kalendarza ściennego
Gromadzenie dokumentacji – fotografie od mieszkańców, wywiady z mieszkańcami i pasjonatami historii, wyszukiwanie informacji w archiwum, u konserwatora zabytków, w księgach parafialnych; spotkanie z mieszkańcami prezentujące zbiory
Warsztaty fotograficzne, sesja okolic wsi, miejsc, mieszkańców; wystawa
„Zakartkowani w historii – krótka powieść o Bukowcu" – publikacja i spotkanie podsumowujące. Mieszkańcy sami spisali i wydali historię swojej wsi.

ObraZyce

budowanie archetypu rzeki w myśleniu o przestrzeni miasta

Realizatorka:
Izabela Spławska
Międzyrzecz

Cel: budowanie archetypu rzeki w myśleniu o przestrzeni miasta
Obrzyce to kompleks mieszkalno-szpitalny otoczony wspaniałą przyrodą oraz żywiołową rzeką. Naznaczona historia architektura zostanie odczarowana przez dzieci kadrem fotografii otworkowej. Animacje plastyczno-teatralne zakończone korowodem i królewskim obiadem w plenerze przywołują zapomnianą przez mieszkańców majestatyczna królową rzek – Obrę.
Odbiorcy: dzieci ze szkoły podstawowej
Środowisko: wieś, małe miasto, duże miasto

Schemat działań:
Tworzenie Mapy Sekretnych Miejsc
Podczas spaceru dzieci wskazują swoje ulubione miejsca, sekretne miejsca, mówią, co w nich lubią, jak je nazywają. Powstaje duża mapa.

Oswajanie rzeki
Zlokalizowanie rzeki, wyprawa nad nią, animacje plastyczno-teatralne związane z rzeką Obrą.
Malowanie na 80-metrowym arkuszu papieru w sposób żywiołowy rzeki, wyszeptanie z rzeki opowieści, spisanie jej, stworzenie instrumentów, wspólna gra i śpiewy; malowanie herbu Obrzyc; projektowanie sukni i korony królowej, dekoracja tronu, ułożenie tańca obrzyckiego.

Królowa Obra wraz z orszakiem
Powitanie rzeki Obry. Stworzenie peleryny dla królowej z 80-metrowego, pomalowanego arkusza papieru. Przejście korowodu po Obrzycach z towarzyszeniem stworzonych strojów, instrumentów, pieśni, tańców i herbu. Odwiedzenie miejsc zaznaczonych przez dzieci na mapie. Poszukiwanie tajemniczych przedmiotów z przeszłości. Królewski obiad na dworze przed szkołą. Wystawa rzeki na płocie szkoły.
Stworzenie loga Obrzyc i szkoły.

Piknik podsumowujący
Piknik szkolny z rodzicami, wystawa prac fotograficznych, plastycznych, mapy, logo, strojów, tańców

Laboratorium Audiowizualne „Kultura w mieście – miasto w kulturze”

próba stworzenia młodzieżowego leksykonu kultury miejskiej za pomocą technik audiowizualnych

Realizator:
Błażej Baszczak
nauczyciel w Zespole Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego w Zielonej Górze

Adresaci: młodzież szkół ponadgimnazjalnych
Projekt pierwotnie skierowany był do uczniów Zespołu Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego kształcących się na poziomie technikum o specjalizacji Technik cyfrowych procesów graficznych i Fototechnik. Jednakże w dalszej kolejności został otwarty na innych uczniów Zielonej Góry, którzy będą chcieli tworzyć fotograficzne i filmowe opowieści o kulturze miejskiej.
Środowisko: wieś, małe miasto, duże miasto
Cel: próba stworzenia młodzieżowego leksykonu kultury miejskiej za pomocą technik audiowizualnych
Schemat działań:

Opowieści o kulturze - rozmawianie, definiowanie, inspirowanie

Rozmowa o tym, czym jest kultura lokalna i z jakimi zjawiskami kulturowymi w naszym mieście utożsamiają się uczestnicy zajęć, a z jakimi niekoniecznie. Na etapie rozmowy z młodzieżą można posiłkować się przykładami ze swojego miasta (zdjęcia, filmy, prezentacje), ale i kilkoma przykładami dobrych realizacji z innych miast (wizualne, filmowe opowieści o miejskiej kulturze). Podczas tych warsztatów staramy się pokazać m.in. trwałość i efemeryczność określonych zjawisk czy miejsc kulturowych, ich różne funkcje i wykorzystanie przez mieszkańców, a także związek z różnymi sferami życia miejskiego. Akcentujemy także rolę określonych działań artystycznych i kulturowych w przestrzeni miejskiej. W ten sposób uwrażliwiamy młodzież na to, co można nazwać kulturową „antropologią" miasta.

Kulturowe „hot spoty"

Każdy z uczestników określa swoje kulturowe „hot spoty" wpisujące się w kulturową „antropologię" miasta. Mogą to być miejsca, akcje lub obiekty znajdujące się w jego najbliższej okolicy (inicjatywy podwórkowe, obiekty w przestrzeni, etc.) lub takie, które są rozpoznawalne i/lub nagłaśniane w obrębie większej części miasta (instytucje, wydarzenia kulturalne, pokazy), albo takie, które z jakiegokolwiek względu są dla niego kulturowo interesujące. Następnie, spośród wskazanych punktów uczestnicy wybierają jeden, który – dla nich – jest najważniejszy.

Fotograficzna i filmowa opowieść o mieście

Omówienie miejsc wskazanych przez uczniów i zastanawianie się co jest w nich interesującego i jak można to za pomocą fotografii lub filmu pokazać. Grupa zostaje podzielona na dwie podgrupy: sekcję fotograficzną i grupę filmową, Uczniowie odwiedzają wskazane przez siebie miejsca i od tego momentu zaczyna się proces ich definiowania i próby wpisywania w szerszy proces kultury miejskiej, czyli tworzenia opowieści o wybranym miejscu czy zjawisku kulturowym.

Obie grupy tworzą fotograficzną i filmową opowieść z wybranego przez siebie, podczas pierwszego warsztatu, zjawiska kulturowego. Po nagraniu materiału filmowego i zdjęciowego uczestnicy uczą się sztuki obrazowania, kadrowania i montażu stworzonego przez siebie, pod okiem instruktorów, audiowizualnego materiału, a także nowych form artystycznego wyrazu jak etiuda filmowa, reportaż, impresja fotograficzna i filmowa czy fotofelieton.

Ostatecznie każdy z tych audiowizualnych materiałów został umieszczony na specjalnie stworzonej stronie internetowej laboratoriumaudiowizualne.pl. Zostały one podzielone na różne kategorie, w zależności od ich tematyki, tak żeby pokazać różnorodność tego, co młodzież uznaje za kulturowo interesujące w przestrzeni miejskiej. W ten sposób stworzony został zaczątek młodzieżowego leksykonu kultury, który będzie miał być nieustanie wzbogacany, zarówno przez dodawanie nowych opisów jak i nowych kategorii. Wynika to z tego, że strona internetowa docelowo będzie administrowana przez samych uczniów, którzy będą mogli umieszczać kolejne materiały o miejscach i zjawiskach kulturowych miasta oraz zapraszać do współpracy uczniów innych szkół.

Chill out zone

strefa relaksu dla dzieci, nauczycieli i rodziców

Realizatorka:
Marta Siuda
Zespół Szkół w Krośnie Odrzańskim

Temat: strefa relaksu dla dzieci, nauczycieli i rodziców.
Cel: stworzenie w szkole miejsca, które będzie przyjazne dzieciom - taki naturalny plac zabaw z mini ogródkiem.
Adresaci: uczniowie, nauczyciele, rodzice
Środowisko: wieś, małe miasto, duże miasto
Punkt wyjścia:
Jak zbliżyć do siebie uczniów, rodziców i nauczycieli? Jak sprawić, by rozmawiali nie tylko o złym zachowaniu dzieci, niskich ocenach czy wybitnych sukcesach? Co zrobić, by nawiązać zdrową i ciekawą relację tych trzech grup? A przy tym wszystkim w ciekawy i twórczy sposób nauczać języka angielskiego?

Schemat działań:

Mamo, tato, pomóż mi zbudować nasze chill out zone
Przygotowanie przez rodziców, nauczycieli i uczniów miejsca nasadzeń: sprzątanie, przygotowanie pojemników do nasadzeń, pomalowanie ich, zakup roślin. Uprzątnięcie terenu, który zostanie zagospodarowany na strefę odpoczynku, zabaw i nauki pod gołym niebem. Wykorzystanie oazji do nawiązania bliższych relacji i umocnienia więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi i nauczycielami.

One, two, three – plant with me
Sadzenie roślin i nazywanie ich po polsku i angielsku. Uczniowie poprzez założenie ogródka dowiadują się wszystkiego o pełnym procesie wzrostu roślin: od zasiania do momentu kiedy warzywa znajdą się na stole. W dalszym etapie, widząc owoce swojej pracy nabierają wiary we własną sprawczość, a jednocześnie uczą się na własnych błędach. Budują i dbają o wspólne miejsce relaksu po drodze rozwiązując różnego rodzaju problemy i podejmując ważne decyzje.

„Zbudujmy im schronienie na zimę"
Warsztaty, podczas których uczestnicy wspólnie z rodzicami budują budki lęgowe dla ptaków i hotel dla owadów oraz dowiadują się (w tym, dzięki znalezionym przez siebie informacjom) o znaczeniu pszczół i ptaków na nasze środowisko i na nas. Przygotowują gazetkę informacyjną dla innych dzieci.
Zabezpieczenie roślin przed zimą, wystawa i spotkanie podsumowujące projekt.

Get i 3 słonie

zachęcenie młodzieży i nauczycieli do uczestnictwa w muzealnej edukacji kulturowej

Realizatorka:
Magdalena Birut
Muzeum Ziemi Wschowskiej

Temat: trudność w zachęceniu młodzieży i nauczycieli do uczestnictwa w muzealnej edukacji kulturowej; brak współdziałania między osobami i instytucjami zajmującymi się edukacją kulturową w gminie
Adresaci: uczniowie klas IV-VI z 12 szkół SP w gminie, nauczyciele, rodzice, opiekunowie
Liczba uczestników: 390 osób
Cel: Celem krótkoterminowym jest zrealizowanie ciekawych warsztatów sztuki współczesnej – inspirowanych muzealną kolekcją prac artysty, którego losy związane są z historią ziemi wschowskiej. Celem długoterminowym jest stworzenie siatki współpracujących, zachęcenie nauczycieli i uczniów do uczestnictwa w muzealnej edukacji kulturowej
Pokazanie uczestnikom działań instytucji muzeum w innym kontekście niż historyczny.
Sieciowanie edukatorów kulturowych w gminie oddalonej od wojewódzkich centrów kultury

Schemat działań:
Warsztaty graficzne w muzeum dla uczniów (realizacja na muzealnej wystawie prac Eugeniusza Geta Stankiewicza)

1. Pół godziny z Getem – zapoznanie z wystawą, postacią artysty i powojenną historią Wschowy i okolic (prezentacja multimedialna)

2. Warsztaty graficzne (60 min.)
- prezentacja techniki sitodruku.
- stworzenie przez uczestników własnych prac w różnych technikach graficznych, inspirowane dziełami Eugeniusza Geta Stankiewicza, które później zostaną zaprezentowane na wystawach w szkołach.
- Kreatywna Karta Pracy – informacje o projekcie, promocja muzeum jako miejsca ciekawych działań dla młodych, inspirujące zadania związane z tematem
- ewaluacja: na początku i na końcu spotkania uczestnicy otrzymują do wypełnienia ankietę tej samej treści: „Z czym kojarzy Ci się Muzeum?" – w celu obserwacji zmiany pojęcia muzeum przed i po uczestnictwie w kreatywnych warsztatach.
Warto, by poprowadził je lokalny artysta

3. Spotkania w szkołach mające na celu przygotowanie wystaw (w każdej szkole wystawa rac uczniów danej szkoły). Kreacja wystawy i refleksje po udziale w projekcie, skłonienie do dyskusji: „co dalej"?

Get i 3 słonie na Forum
Warsztaty dla nauczycieli. (grupa ok. 25 osób) w celu zawiązania Forum regularnie dyskutującego o edukacji kulturowej w regionie inicjujące dalsze wspólne działania w powiększającej się grupie.

1. Warsztaty graficzne + wprowadzenie w temat kolekcji Geta, stworzenie płóciennych toreb wg indywidualnych projektów. Warsztaty miały na celu pokazanie pracy, jaką wykonywały dzieci podczas warsztatów projektowych.

2. Prezentacja edukacyjnej oferty muzealnej, Kreatywnych Kart Pracy, Katalogu Lekcji Muzealnych, omówienie i wypełnienie przygotowanych ankiet, zaproszenie do wywiadów, przedstawienie propozycji współpracy

3. Forum dyskusyjne dla: tematów spotkania, zrealizowanego projektu i dalszej współpracy Spotkała się grupa 30 osób, aby w twórczej atmosferze podyskutować o edukacji, współpracy, kulturze, a w praktycznych działaniach poznać technikę sitodruku i stworzyć indywidualne szablony na płócienne torby.

Kultura Tędy

www.kulturatedy.pl